

Sygn. akt II KK 18/23

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 21 lutego 2023 r.
sprawy **1. O. P.**

2. M. G.

skazanych z art. 191 § 2 k.k. w zb. z art. 280 § 2 k.k. in.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońców
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 21 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 188/21,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 27 stycznia 2021 r., sygn. akt XVIII K 143/20,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić obie kasacje jako oczywiście bezzasadne,**
- 2. obciążyć skazanych kosztami postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 27 stycznia 2021 r., sygn. akt XVIII K 143/20, skazał O. P.:

1. na karę roku pozbawienia wolności za to, że w dniu 24 października 2019 r. w miejscowości R., działając wspólnie i w porozumieniu z M.G., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc uszkodzeniem ciała i pozbawieniem życia, usiłował doprowadzić P. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 12 tys. zł, tj. czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k.;

2. na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w dniu 28 października 2019 r. w miejscowości R., działając wspólnie i w porozumieniu z M. G. oraz innymi nieustalonymi osobami, używając wobec P. O. i M. Ś. przemocy w postaci rozpylenia gazu obezwładniającego, uderzeń pałką teleskopową i nożem, spowodował u M. Ś. naruszenie prawidłowej czynności narządów ciała w postaci złamania nosa, sińca prawego oczodołu, uszkodzenia ścięgien i mięśni prawego przedramienia, zasinienia brzucha i nóg, a u P. O. obrażeń części potylicznej głowy, jednocześnie dokonując zaboru w celu przywłaszczenia telefonu komórkowego marki X., wartości ok. 700 zł, na szkodę P. O. i telefonu marki N. i pieniędzy o łącznej wartości około 470 zł na szkodę M. Ś., tj. czyn z art. 280 § 2 k.k.;

3. na karę 2 lat pozbawienia wolności za to, że w dniu 26 października 2019 r. w miejscowości R., używając wobec P. O. przemocy w postaci kilkukrotnego uderzenia tłuczkiem do mięsa, dokonał zaboru pieniędzy w kwocie 1 tys. zł na szkodę P. O. , tj. czyn z art. 280 § 1 k.k.;

na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, na jej poczet zaliczając okres tymczasowego aresztowania w sprawie.

Ponadto, na podstawie art. 46 § 1 k.k., orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego P. O. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę kwoty 1.000 zł oraz solidarnie z oskarżonym M. G. kwoty 700 zł.

W punkcie 6 wyroku, w zakresie zarzuconego oskarżonemu w pkt. IV aktu oskarżenia czynu z art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przyjmując, iż jego przedmiotem były środki odurzające w ilości nieznaczej, przeznaczone na własny użytek sprawcy, na podstawie art. 62a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii umorzył postępowanie karne w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny w Warszawie po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych O. P. i M.G., wyrokiem z dnia 21 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 188/21, zmienił wyrok w zaskarżonej części w stosunku do oskarżonego O. P. w ten sposób, że:

a) uchylił rozstrzygnięcie o wymierzeniu kary łącznej z punktu 7;

b) uchylił rozstrzygnięcia o orzeczeniu obowiązku naprawienia szkody z punktów 3 i 5;

c) w ramach czynów zarzuconych w punktach I i III oraz przypisanych w punktach 1 i 4 uznał oskarżonego za winnego tego, że w dniach 24 i 26 października 2019 r. w miejscowości R., ul. [...], działając z góry powziętym zamiarem w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności w kwocie 12 tys. zł od P. O., w tym dnia 24 października 2019 r., działając wspólnie i w porozumieniu z M. G., groził P. O. użyciem przemocy, a dnia 26 października 2019 r. użył wobec P. O. przemocy w postaci kilkukrotnego uderzenia tłuczkiem do mięsa, po czym dokonał zaboru pieniędzy pokrzywdzonego w kwocie 1000 zł, tj. popełnienia przestępstwa z art. 191 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23.06.2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 191 § 2 k.k. wymierzył oskarżonemu karę roku pozbawienia wolności;

d) w ramach czynu zarzuconego w punkcie II i przypisanego w punkcie 2 uznał oskarżonego za winnego tego, że w dniu 28 października 2019 r. w miejscowości R., ul. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z M. G. i innymi nieustalonymi osobami, w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności od P. O. i w celu kradzieży mienia M. Ś., użyli przemocy w postaci rozpylenia gazu obezwładniającego, jak też uderzania pałką teleskopową i nożem, czym spowodowali u M. Ś. naruszenie prawidłowej czynności narządów ciała w postaci złamania nosa, sińca prawego oczodołu, uszkodzenia ścięgien i mięśni prawego przedramienia, zasinienia brzucha i nóg, a u P. O. uraz głowy, dokonując zaboru telefonu komórkowego P. O. marki X. wartości około 700 zł oraz zaboru w celu przywłaszczenia telefonu komórkowego marki N. i pieniędzy o łącznej wartości około 470 zł na szkodę M. Ś., tj. popełnienia przestępstwa z art. 191 § 2 k.k. zb. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., wymierzył oskarżonemu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

e) na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23.06.2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności i wymierzył O. P. karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

f) na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył O. P. okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 30.10.2019 r.

godz. 21.40 do dnia 20.01.2021 r. godz. 13.35. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Obróńca O. P. wniosła kasację od wyroku Sądu odwoławczego. Zaskarżyła go w całości i zarzuciła obrazę przepisów postępowania w postaci:

„art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ze względu na nienależytą obsadę Sądu, a mianowicie w rozprawie brała udział osoba powołana na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami

- nadto (...) inne rażące naruszenia praw w szczególności art. 4, art. 5, art. 7, art. 171 wobec braku możliwości wzięcia udziału obrońców w przesłuchaniu P. O. w postępowaniu przygotowawczym, a także uznania przez Sąd Apelacyjny że strona miała możliwość zadawania mu pytań podczas gdy możliwości tej nie było gdyż świadek zasłaniał się urazami głowy, co w rezultacie doprowadziło do naruszenia prawa do obrony.”

Podnosząc powyższe, obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację, prokurator Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co przemawiało za jej rozpoznaniem i oddaleniem na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie trzeba poczynić uwagę, że skarżąca zredagowała kasację w sposób wyjątkowo niestaranny, nie kończąc rozpoczętych zdań, popełniając błędy gramatyczne, słownikowe oraz tzw. literówki. Zastrzeżenia budzi również język wyводу obrońcy. Nazywanie pokrzywdzonego „zidiociałym” nie przystoi profesjonalnemu przedstawicielowi procesowemu strony, a już zwłaszcza w piśmie procesowym kierowanym do Sądu Najwyższego. Wszystko to w sposób istotny utrudniło rozpoznanie podniesionych w kasacji zarzutów.

Skarżąca oparła kasację na dwóch zarzutach. W pierwszym podniosła uchybienie, polegające na wydaniu zaskarżonego wyroku przez sąd nienależycie obsadzony, stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zdaniem obrońcy Sąd odwoławczy orzekał w składzie niewłaściwym,

ponieważ zasiadali w nim sędziowie powołani na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., a ponadto w orzekaniu brała udział sędzia A.N., delegowana do Sądu Apelacyjnego z Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym orzekała w czasie, gdy Sąd ten rozpoznawał sprawę oskarżonych O. P. i M. G. w pierwszej instancji. Zarzut ten nie został poparty żadną dodatkową argumentacją, wskazującą na związek wadliwości nominacji sędziowskich z ograniczeniem prawa oskarżonego do bezstronnego, niezawisłego sądu. Skarżąca poprzestała na stwierdzeniu, że: „Wobec wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/28 oraz C-624/18 w którym stwierdza się, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie przepisów ustawy z dnia 08 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa jest niewłaściwie powołana, co za tym idzie nominacje przez nią wskazywane na urząd sędziowski są bezprawne, a sędziowie w tym trybie powołani nie mogą orzekać. Sędziowie orzekający w Sądzie Apelacyjnym w przedmiotowej sprawie zostali powołani z końcem roku 2020 r. co za tym idzie skład sędziowski był niewłaściwie powołany i ukształtowany”.

Zdaniem Sądu Najwyższego z samego faktu, że sędziowie sądu powszechnego, rozpoznający sprawę, uzyskali nominację na ten urząd, biorąc udział w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po dniu 17 stycznia 2018 r., nie można wyciągać jeszcze wniosku, że nie spełniają minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z ich udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (tak Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22). Bezwzględna przyczyna odwoławcza zachodzi tylko wówczas, gdy wadliwość procesu nominacyjnego prowadzi w konkretnych okolicznościach do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności, co strona podnosząca zarzut nienależytej obsady sądu powinna wykazać. Nie może być mowy o jakimkolwiek automatyzmie w tej kwestii, lecz o ocenie zależnej od okoliczności danej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2022 r., I KZP 13/21). Ponieważ w niniejszej sprawie skarżąca nie przedstawiła żadnych argumentów na poparcie stawianej tezy o nienależytej obsadzie sądu, podniesiony przez nią zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie mógł być uznany za zasadny. Nie przemawia za tym także i to, że

zasiadająca w składzie orzekającym sędzia A. N., delegowana z Sądu Okręgowego w Warszawie do Apelacyjnego w Warszawie, orzekała w Sądzie Okręgowym w tym samym czasie, gdy przed tym Sądem toczył się proces skazanych O. P. i M. G. w I instancji. Trzeba wyraźnie podkreślić, że skarżąca nie kwestionowała zgodności z prawem samego aktu delegacji i jej wpływu na prawidłowość składu sądu. Idąc natomiast śladem przyjętego przez nią rozumowania należałoby każdorazowo stwierdzać brak bezstronności wszystkich sędziów delegowanych do wyższej instancji, w sprawach zakończonych orzeczeniami sądów, w których wcześniej orzekali, co prowadzi przecież do absurdu.

Drugi zarzut kasacyjny nominalnie odnosi się do przebiegu przesłuchania pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym, ale w jego rozwinięciu w uzasadnieniu kasacji skarżąca porusza zupełnie inne, niepowiązane wzajemnie ze sobą wątki, wskazując na niewłaściwą, jej zdaniem, ocenę materiału dowodowego i błędne ustalenia faktyczne. Co do ewentualnych nieprawidłowości na etapie postępowania przygotowawczego, nie sposób je skutecznie zarzucać w kasacji, skoro jest ona nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wyroku Sądu II instancji.

Obrońca, w drugim z podniesionych zarzutów, kwestionuje przede wszystkim wiarygodność zeznań pokrzywdzonego (który, co warto zaznaczyć, zeznawał nie tylko przed organami ścigania, ale i w postępowaniu sądowym, gdzie oskarżony i obrońca mogli mu zadawać pytania), świadka D. O. oraz wniosków z obdukcji obrażeń zadanych P. O. i zarzuca Sądowi odwoławczemu brak aktywności w gromadzeniu materiału dowodowego. Zarzuty te są adresowane przede wszystkim do Sądu I instancji, podczas gdy zaskarżeniu kasacją przez stronę podlega przecież wyrok Sądu odwoławczego (art. 519 k.p.k.), a jeśli nawet w jakiejś części odnoszą się do wyroku Sądu Apelacyjnego, mają charakter czysto polemiczny. Brak uporządkowania wyводу obrońcy niemal uniemożliwia przy tym ustalenie, jakie konkretnie uchybienia - w ramach stawianego w punkcie 2 kasacji zarzutu - skarżąca miała na myśli i na czym opiera swoje twierdzenia. Nie ulega jednocześnie wątpliwości, że poruszane przez nią zagadnienia, dotyczące prawidłowości ustaleń faktycznych, pozostają poza granicami kontroli kasacyjnej, ponieważ podważanie tychże ustaleń na tym etapie postępowania jest

niedopuszczalne (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2022 r., III KK 569/22).

W świetle powyższych rozważań, oba podniesione w kasacji zarzuty należało ocenić jako bezzasadne w stopniu oczywistym, co znalazło odzwierciedlenie w treści rozstrzygnięcia.

Nie dostrzegając podstaw do uwzględnienia przedmiotowej kasacji, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie, w tym o kosztach postępowania na podstawie art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.